

Roald Amundsen

**Dagbok fra luftskipet «Norge» i
1926**

Ms. 8° 3108

Utgitt ved Anne Melgård

NB kilder 19
Nasjonalbiblioteket/bokselskap.no
Oslo 2026

Roald Amundsen: *Dagbok fra luftskipet «Norge» i 1926*

Utgitt ved Anne Melgård

NB kilder 19

Nasjonalbiblioteket/bokselskap.no, Oslo 2026

ISBN: 978-82-7965-610-4 (bokselskap.no),

978-82-7965-611-1 (epub), 978-82-7965-612-8 (mobi)

Filen er lastet ned fra e-bokportalen Bokselskap. Lesetekst og flere nedlastningsmuligheter m.m. er gratis tilgjengelig på bokselskap.no

Forord

... å den store flukt var tilennebrakt.

Sitatet over skrev Roald Amundsen i dagboken da han i «8 tiden aften» 13. mai 1926 fikk se nordkysten av Alaska. For Amundsen var målet nådd, de hadde kommet seg over Nordpolen, og «Ispolen», med luftskipet «Norge». Ferden til nå hadde tatt 48 timer. Men grunnet tåke og dermed vanskelige navigasjonsforhold, hadde de fortsatt en del timer igjen om bord i luftskipet. Først om morgenen fredag 14. mai rundt kl. 8 landet de trygt i den lille byen Teller, ca. 110 km nord for det egentlige bestemmelsesstedet Nome, Alaska.

Dette er en kildeutgave av Roald Amundsens dagbok fra denne ekspedisjonen i 1926, med det lange navnet «Amundsen – Ellsworth – Nobile Transpolar Flight». Målet var å krysse over Nordpolen med luftskipet «Norge», fra Ny-Ålesund på Svalbard til Nome i Alaska. Et kortere navn som ofte brukes er «Norge»-ekspedisjonen. Luftskipet var bygget i Italia, konstruert av en av lederne om bord, den italienske ingeniøren Umberto Nobile.

Ellsworth, det tredje navnet forbundet med ekspedisjonen, var amerikaneren Lincoln Ellsworth. Hans viktigste bidrag var av økonomisk art. Men som det står i ekspedisjonsberetningen *Den første flukt over Polhavet*: «Som ledere av dette foretagende stod Amundsen og Ellsworth» (Amundsen og Ellsworth 1926, 101). Totalt var de 16 om bord i luftskipet – et håndplukket mannskap med spesialister innen ulike fagfelt – 8 nordmenn, 6 italienere, 1 amerikaner og 1 svenske.

Luftskipet «Norge» sin transpolare flyvning i 1926 ble en teknologisk bragd, også innen navigasjon og radiotelegrafi. Nesten halvparten av ekspedisjonsberetningen omhandler denne teknologien (Amundsen og Ellsworth 1926, 141–264). De langtrekkende tidssignalene fra både Svalbard og Stavanger Radio var viktige for til enhver tid å kunne bestemme luftskipets nøyaktige posisjon. Dette gjaldt også mottak av informasjon om værforhold. Når disse signalene uteble, ble mer tradisjonelle navigasjonsinstrumenter anvendt. Amundsen har gjennom hele dagboken notert ned tid og antatt posisjon, og vær. Denne informasjonen sammen

med andres notater gjorde det mulig i etterkant å legge fram en nøyaktig angivelse av luftskipets transpolare rute; troverdige bevis for en vellykket ekspedisjon.

Observasjoner

Amundsens viktigste rolle ved siden av å være «Norge»-ekspedisjonenes ubestridte leder, var å observere terrenget under luftskipet. Skjulte isen kun havet, eller fantes det fast land mellom nordpolen og det nord-amerikanske kontinentet? Dette var et av klodens fortsatt uutforskede område. I ekspedisjonsberetningen beskrives Amundsens oppgaver: «at så lenge han befant sig i luften og alt gikk vel, kunde hans arbeide kun bestå i nøiaktigst mulig å gjøre iakttagelser over det terreng man for over og beskrive dette» (Amundsen og Ellsworth 1926, 104).

Amundsen observerer omgivelsene gjennom et vindu i «Norges» gondol. Fotograf: Ukjent. [NB NPRA 165](#).

Dagboken inneholder nettopp observasjoner og lite annet, og er dermed en viktig øyenvitneskildring og dokumentasjon av området de beveget seg over. Amundsen nevner måker og bjørnespor, i tillegg til ulike beskrivelser av isens utseende. Dessverre var det mye tåke underveis, og dermed lite å se.

Telegram hjem

En av de aller første Roald Amundsen informerte om at ekspedisjonen var vellykket gjennomført, var sin mangeårige mentor: «Herr Professor Fridtjof Nansen». Han sendte et telegram til «Nansen Lysaker Norway» fra «Norge Nome Alaska 15/5 1926 no time»: «Mit arbeide fullført min varmeste tak for alt hvad Di i årene jorde for mej. Roald Amundsen.» Nederst på det mottatte telegrammet har Nansen kladdet et svar med blyant: «hjertelig Takk telegram varmeste lykønskning med enestaaende daad banebrytende for fremtidens forskning Fridtjof Nansen» (NB Ms.fol. 1924:5:4).

«Norge» landet i Teller 14. mai 1926 og luftskipet tømmes for luft. Fotograf: Emil Andreas Horgen.

[NB_blds_a_FMRA233](#) (public domain).

Mandag 17. mai 1926 fikk man hjemme i Norge den endelig sikre nyheten om at ekspedisjonen var trygt landet i Alaska. *Aftenpostens* førsteside hadde med Amundsens egen beretning i korte utdrag: «Ekspeditionens maal er naad. – Der blev ikke fundet land mellem Nordpolen og Alaska». Amundsens løfte til Nansen

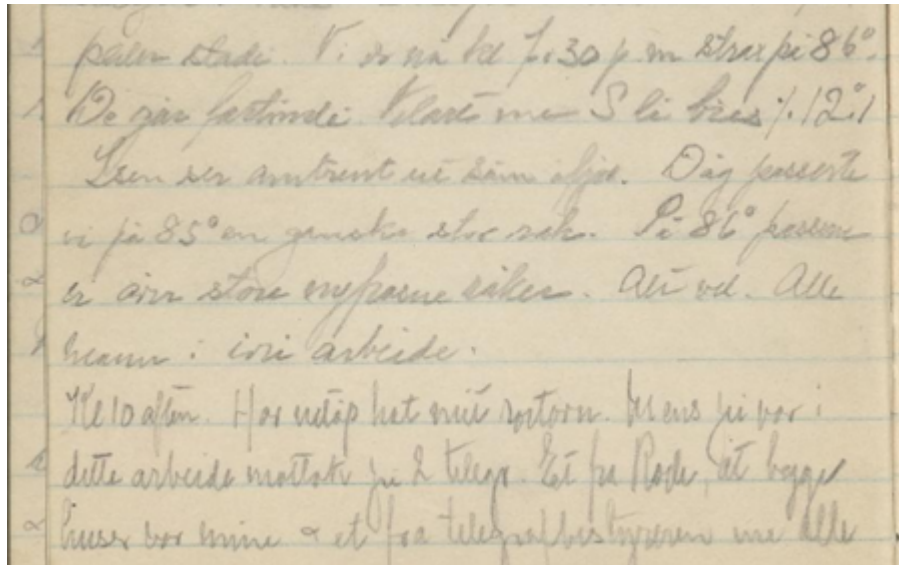
om å utforske Nordpolen og dens omgivelser var nå innfridd. Den siste delen av den nordre halvkulen var nå «erobret», riktignok kun visuelt fra stor høyde.

Beskrivelse av notatboken

Som dagbok har Roald Amundsen brukt en liten notatbok med målene 10,5 x 17 cm i stående format. Den er ført med blyant. Det er variasjoner i skriftens helning og blyantens skarphet som viser tydelig at dagboken har vært ført på ulike tidspunkt i løpet av ferden. Notatboken er etter 100 år fortsatt i god stand.

Notatboken har myke permer trukket med svart lerret med overside som imiterer sort skinn. Den har 3 hemper til å tre en blyant gjennom slik at notatboken låses når den er lukket. På innsiden av forsidepermer er forhandlerens navn innlimt: «Alb. Gjørtz. Bok & Papirhandel Aalesund». Dette var en familiedrevet forretning som ble etablert i 1870.

Arkene har trykte blå linjer. Paginering fra 1 til 192 utført for hånd med rødt blekk. På side 192 står følgende tekst: «Denne bok inneholder 192 – ethundrenittito – paginerte sider. – Ny Aalesund. Spitsbergen 29 april 1925 S. Smith Meyer Bergingeniør. E. Slåtto Bergingeniør.» Steinulf Smith Meyer (1891–1955) var driftsbestyrer ved Kings Bay Kull Compagni AS i 1925 og var trolig sammen med formann Einar Slåtto betrodd ansvaret med å bevitne dagbokens ekthet; at den faktisk ble tatt i bruk av Amundsen ved hans flyekspedisjoner i 1925 fra Ny-Ålesund. Størstedelen av notatboken består av ubeskrevne sider.

Variasjoner i skriften på side 54 viser tydelig at Amundsen har ført dagboken på ulike tidspunkt.

Lincoln Ellsworth skriver i sin memoarbok «Hinsides horisonten» at Amundsen hadde lovet ham noen klenodier fra ulike ekspedisjoner, også denne dagboken: «Efter turen med 'Norge' sa han at jeg skulde få den dagboken han hadde holdt i 1925, da vi prøvde å reise over Polhavet med fly, men også den var borte» (Ellsworth 1940, 78). Men det skulle vise seg at den ikke var tapt. Dagboken ble i november 1978 ervervet av Håndskriftsamlingen ved det daværende Universitetsbiblioteket, nå Nasjonalbiblioteket. Den var tydeligvis blitt tatt vare på av en i familien; Alda Lae Amundsen, gift med Roald Amundsens nevø Gustav Sahlqvist Amundsen (1894–1975). Ved biblioteket ble den katalogisert som Ms.8° 3108.

På første forsatsblad har nevøen Gustav S. Amundsen notert: «Flyvningen til 87°44' X Norge eksp.» Notatbokens innhold er nemlig fra to ulike ekspedisjoner. Første del, fra side 1 til 50, er Roald Amundsens dagbok fra flyekspedisjonen i 1925 med flyvebåtene N24 og N25. Den er skrevet i tidsrommet fra 22. mai til 9. august 1925, men er ikke tatt med i denne kildeutgaven.

Dagboksnedtegnelser fra «Norge»-ekspedisjonen starter på side 51 hvor Amundsen har skrevet «Kings Bay → Alaska». Notatene om selve flukten starter på side 54 og ender på side 58, og er skrevet fra 11. til 14. mai 1926.

Nasjonalbiblioteket har dagbøker fra alle Roald Amundsens ekspedisjoner. Dagboken fra «Norge»-ekspedisjonen er klart den korteste – kun 5 sider med nedtegnelser. Men tidsmessig var jo også ferden hans korteste, de var i luften i omtrent 72 timer. I løpet av disse timene tilbakela de rundt 5.500 km. Med andre

ord den absolutt raskeste av Amundsens ekspedisjoner. Det er interessant å sammenlikne med [erobringen av Sydpolen i 1911](#) hvor sledeturen fram og tilbake til polpunktet tok 99 dager, en strekning på 3000 km.

Dagboken inneholder kun ren tekst. Skriftspråket er særegent da Roald Amundsen fra rundt 1910 tok i bruk et nærmest fonetisk prinsipp. Han forenklet språket ved å utelate overflødige og stumme bokstaver. Dette gjør transkriberingen, og lesningen, noe utfordrende. Ikke minst fordi han ikke alltid er konsekvent.

Imidlertid skrev han ikke steds- og personnavn etter dette fonetiske prinsippet.¹¹ Det er fort gjort å mistolke Amundsens ortografi. Eksempel på dette er i en biografi om Amundsen. Forfatteren har tolket ordene Amundsen skrev da de lettet fra Ny-Ålesund til «slo ut fjærene», og fortsetter med å spørre retorisk «Hvilke fjær?» (Bomann-Larsen 1998, 452). Amundsens ord er imidlertid: «sto ut fjoren», altså langt mer prosaisk: de fløy ut over Kongsfjorden.

Avslutning

Formålet med denne utgivelsen er å gi forskere og andre en så pålitelig og bokstavgro tekst som mulig. Det er satt inn pop-up-noter direkte i teksten på enkelte uttrykk, steds- og personnavn samt forkortelser. Personer er hovedsakelig identifisert med fødsels- og dødsår. Dersom opplysningene har vært vanskelig å finne fram til, angis kilden for opplysningen.

Tekstgrunnlaget for denne utgivelsen er Ms.8° 3108, eiet av Nasjonalbiblioteket. Transkripsjon av selve dagboken og kommentering er ved Anne Melgård. Takk til Anders Bache, fagkonsulent ved Roald Amundsens Hjem, MiA – Museene i Akershus, for hans gode faglige innspill. Ellen Nessheim Wiger har kodet og klargjort dagboken for en NB kilde-utgave.

Prinsipper for transkripsjon

Dagboken er gjengitt nøyaktig og bokstavrett. Dette betyr at Roald Amundsens særegne rettskriving er beholdt. Skrivefeil er ikke rettet.

Opplagt manglende bokstaver, ord eller tegn er lagt til i skarpe klammer [] der det er viktig for lesbarheten. Amundsens inkonsekvens med punktum etter forkortelser er beholdt. Det er utarbeidet liste med anvendte forkortelser.

I noen tilfeller er det vanskelig å avgjøre om Amundsen har skrevet a, å, o eller &. Her er valgt det som gir mening i sammenhengen.

Manglende diakritiske tegn over å og ø rettes stilltiende.

Amundsens inkonsekvens med mellomrom i tidsangivelser, som for eksempel 1/2 11 eller 1/2 11, i går eller igår, er beholdt.

Tilføyet tekst gjengis som hevet ^{over} linjen, også om den er skrevet inn under linjen.

Understreket tekst gjengis med *kursiv*. Det skilles ikke mellom typografiske og retoriske uthevninger.

Ord delt ved linjeslutt uten bindestrek gjengis stilltiende som ett ord.

Datoene er med ett unntak skrevet på linje med den øvrige teksten.

Himmelretningene er av Amundsen ofte forkortet til en stor bokstav. Dette er konsekvent blitt beholdt, også der de er sammenstilt med tekst; eks. Sli = sørlig, N = nord.

Litteratur og forkortelser

Amundsen, Roald og Lincoln Ellsworth 1926. *Den første flukt over polhavet*. Oslo, Gyldendal.¹²

Amundsen, Roald 1927. *Mitt liv som polarforsker*. Oslo, Gyldendal.

Bomann-Larsen, Tor 1998. *Roald Amundsen – en biografi*. Oslo, Cappelen.

Ellsworth, Lincoln 1940. *Hinsides horisonten*. Oslo, Gyldendal.

Lundeby, Einar 2002. «Polfarernorsk». I: *Språknytt 2/2002*. Oslo, Norsk språkråd.

Nordmands-forbundet 1922. «[Konsul A. T. Schreuder og Den Norske Forening i Melbourne]». I: *Nordmands-forbundet 1922*, vol. 15, nr. 1, s. 419–422. Oslo, Steenske boktrykkeri/Johannes Bjørnstad.

Norges Handels-Kalender 1926–1927. 24de Utgave. Oslo, S.M. Bryde.

Referanser

NB = Nasjonalbiblioteket

NAOB = Det Norske Akademis ordbok, naob.no

Nasjonalbibliotekets avis- og boksøkertjeneste, nb.no

Gjentatte forkortelser i dagboken

telegr = telegram eller telegrafere

emd = ettermiddag

fmd = formiddag

obs = observasjon

Gr.tid / gt t = Greenwich Mean Time, GMT, ble innført som referansetid for tidssoner over hele verden i 1884, basert på gjennomsnittlig soltid ved nullmeridianen ved observatoriet Greenwich i London.

n.br. = nordlig breddegrad

Himmelretningene: S = sør, E = øst, N = nord, V = vest

Dagboken

[54] Kings Bay^{k1}

Alaska

n3

[54] Bruker KingsBay tid^{k2}

11.5. «Norge»^{k3} løftet kl 9.55 a.m.^{k4} Være var strålenne. Klart & stille -4.°6, – Vi ær 16 mann. Den løftet fint & sto ut fjoren. Birds aeroplan^{k5} fulgte ås en tid. Vi har 6.400 kilo bensin såm nåk skulle ta ås til Nome.^{k6} På 81°30' n.br^{k7} fik telegram fra Schreuder i Melbourne.^{k8} På 85°30' mottok Ellsworth^{k9} telegram fra sin søster i Florenz.^{k10} Kl. 67ⁿ⁴ emd^{k11} fik jei tidssignale fra Stavanger Radio.^{k12} Vi ær åsså nå kl 7 1/2 aften me Kings Bay Radio^{k13} å Kapt Gottwald^{k14} har et utal a stasjoner både i Europa & Amerika. Han peiler stadi. Vi ær nå kl. 7.30 p.m.^{k15} strax på 86°. De går fårtrinnli. Klart me S li^{k16} bris -12°1[.] Isen ser åmtrent ut såm ifjor. Dåg passerte vi på 85° en ganske stor råk. På 86° passerer vi åver store nyfråsne råker. Alt vel. Alle mann i ivri arbeide.

Kl 10 aften. Har netop hat mit rortørn.^{k17} Mens jei var i dette arbeide mottok jei 2 teleg. Et fra Rode,^{k18} at begge huser var mine^{k19} & et fra telegrafbestyreren^{k20} me alle [55] goe ønsker samt meddelelse åm, at kapt Gottwaldt^{k21} var tildelt kongens fårtjenestemedalje i gull. Stor begeistring. De ær første gang en mann mottar den utmærkelse på 87°30'. – Passerer nu netåp 10^t10^m^{k22} p.m 87°43' vår gamle bredde fra ifjor.^{k23} – Vi har nå motvinn å de trekker åp fra N.^{k24} Sentte strax Herman^{k25} takketelegr etter å ha mottat Rodes. –

Midnat. 88°30' Ellsworths fødselsdag. 46 år. Vi drak hans skål i te. – Vi har seilet en times tid åver tett tåke.

12.5

Kl ær 2.20 fmd^{k26} å vi ær på Nordpolen. Kastet ned våre flagg. Det norske vaiet vakkert. Ståkken jik rett ned i sneen[.] Isen var meget åpbrokket i små flak. Vi var

200 m. høit. -11° – Tåken letnet me de samme vi kãm til polen, så vi fik den nødvendie obs^{k27} – Vi står nå Såver^{k28} åver særdeles åpbrokken is.

[56] Så netåp 3 måker fly åver en råk? Kl ær 3^t45 a.m (Gr.tid).^{k29} Isen ær fremdeles meget åprevet, dåg ikke så mye sãm på polen. 5^t30^m a.m. (Gr.tid). Vi nærmer ås stærkt 87°[.] Isen ær stærkt åpbrukket. – De har nu klarnt åp å vi har fått obs.

Kl 7^t a.m (Gr.tid). Isen hær ær adsjilli tettere å minner meget åm isen på 85° på den annen side. Vi ær nå på 86° – ispolen – eller netåp hallveis mellem Kings Bay & Pt Barrow.^{k30} De har tatt ås 22 timer[.] Vi så netåp di første bjørnespor på denne side. Di var friske. Kl 1/2 9^{fmd} (Gr.tid) kãm vi inn åver tyk tåke å fløi åver den til kl 12 1/2 p.m (Gr t). Den sluttet da i en kolosal råk. Vi har nå heldivis klarveir ijen sålenge de varer[.]

Kl 6 emd. Slutten på tåken imårres var ikke langvari. De la åver me de [57] samme ijen å vi har seilet åver et vållsãm tåkehav i hele dag – ofte i en høide a 2500 fot. – Tok netåp tidssignale fra Stavanger Radio – vor bredde 78°. – Di var så tydli, sãm de sat hær i stuen. Længde å bestik^{k31} stemte på 10'. En fin navigasjonsbedrift a Riiser.^{k32} Tåken varte ve å va værre var rimfrost bejyntte å danne sei åveralt, i stærk grad på alle metaller, i mindre grad på balonen[.] Vi ble tvongne åp i en høide á 1350 m får å kåmme åver den. Men trods de løftet den sei ennå høiere å bejyntte samtidi å ise ås ned. Vi jik da helt ned til åverflaten ijen å dær hørte nedisningen åp[.] En anden farli ting var at isstykker fallt a balonen å jik inn i propellerne. Vi måtte derfår være yderst fårsiktie. ^{u5} Ut på dagen dro tåken sei endli bort å ved 8 tiden aften ^{Barrowtid}k33 rak vi kjysten å den store flukt var tilennebrakt. Kl 9 passerte [58] vi Wainwright.^{k34} Reisen fra Kings Bay til Wainwright tok ås altså 48 timer. – Et par minutter senere passerte vi Maudheim.^{k35} Nå står vi nedåver langs den gamle, kjentte kjyst i luften me en fart a 100 km pr time[.] Vilken forandring fra forrie gang[.] Vi skal være i Nome kl 5 imåren tili[.]

14.5 Den gamle setning: Menske spår men Gud rår hålt ijen stikk. Jei hadde tillbrakt et par timer på Kjølen,^{k36} vor jei hadde en lur. Kl 4 kãm jei ned å fantt da, at man hadde tapt sin vei ganske. Var kåmmet inn i tyk tåke & frisk kulig fra N[.] Har i hele fmd hålt de gåenne ~~NE~~over^{k37n6} for frisk N vinn. Kl 1/2 11 fmd fantt vi endli lann. De viste sei ve en obs. å være Kevalina.^{k38} Vi så en eskimofamilie dær på strannen. Har nå sat kursen for Nome.^{k39}

Noter og kommentarer

[n1](#). Se Lundeby 2002 for utdypning om denne skriveformen.

[n2](#). Inneholder også tekster av Gustav S. Amundsen, B.L. Gottwaldt, Joh. Høver, Finn Malmgren og Hjalmar Riiser-Larsen.

[n3](#). Sidene 52–53 er ubeskrevet.

[n4](#). «6» er rettet til «7» ved overskriving.

[n5](#). Det er nå blitt 13. mai, men datoskiftet har Amundsen ikke anmerket i dagboken.

[n6](#). «N» er rettet til «E» ved overskriving.

[k1](#). Kings Bay] Kongsfjorden på nordvestkysten av Spitsbergen, Svalbard.

[k2](#). KingsBay tid] Tidssonen på Svalbard er tilsvarende for fastlands-Norge. Det er 1 time foran Greenwich Mean Time, GMT, som ble innført som referansetid for tidssoner over hele verden i 1884, basert på gjennomsnittlig soltid ved nullmeridianen ved observatoriet Greenwich i London.

[k3](#). «Norge»] luftskipet «Norge»

[k4](#). a.m.] ante meridiem, et latinsk uttrykk som betyr «før middag».

[k5](#). Birds aeroplan] Den amerikanske flyveren Richard Evelyn Byrd (1888–1957) sitt fly av merke Fokker F-VII. To dager før, 9. mai, hevdet han sammen med Floyd Bennett, å ha fløyet tur-retur Kings Bay – Nordpolen. Rekorden er omstridt og diskuteres fortsatt.

[k6](#). Nome] By på Alaskas nordvestkyst, ferdens planlagte endepunkt.

[k7](#). n.br] nordlig breddegrad

[k8](#). telegram fra Schreuder i Melbourne] Anders Terkelsen Schreuder (1861–1952), skipshandler og fra 1921 norsk konsul. Norskfødt som emigrerte til Melbourne, Australia etter flere år som sjøkaptein. Amundsen nevner trolig telegrammet særskilt da Melbourne jo befinner seg på andre siden av jordkloden. De to møttes da Amundsen var på foredragsrunde i Australia i mars–april 1912 etter gjennomført ekspedisjon til Sydpolen. Kilde: Nordmands-forbundet 1922, s. 419–422.

[k9](#). Ellsworth] Lincoln Ellsworth (1885–1951), amerikaner. Han var ved siden av Amundsen leder for ekspedisjonen og bidro med betydelige økonomiske midler.

[k10](#). sin søster i Florenz] Clare Ellsworth, gift Prentice (1885–1929). Hun oppholdt seg trolig på familiens eiendom Villa Palmieri utenfor Firenze, Italia.

[k11](#). emd] ettermiddag

[k12](#). Stavanger Radio] Transatlantisk telegrafstasjon med sendestasjon på Ullandhaug ved Stavanger, etablert i desember 1919. Den hadde særlig stor betydning for skipstrafikken over Atlanteren.

[k13](#). Kings Bay Radio] Telegrafstasjon opprettet i 1918 av gruveselskapet Kings Bay Kull Compagni AS. Den ble nedlagt i 1962.

[k14](#). Kapt Gottwald] Birger Lund Gottwald (1880–1968), norsk marineoffiser og radiopioner. Han var ekspedisjonens radiooperatør og har skrevet fyldig om radiotjenesten om bord i «Norge» i ekspedisjonsberetningen (Amundsen & Ellsworth 1926, 237ff.).

[k15](#). p.m.] post meridiem, et latinsk uttrykk som betyr «etter middag».

[k16](#). S li] sørlig

[k17](#). rortørn] Å sitte ved roret var en av ledernes oppgaver. Den italienske luftskipskonstruktøren Umberto Nobile (1885–1978) hadde også sin rortørn.

[k18](#). Rode] Leif Sundt Rode (1885–1967), advokat som var oppnevnt til bestyrer for Amundsens konkursbo. I september 1924 hadde Amundsen begjært seg selv personlig konkurs grunnet store økonomiske problemer knyttet til «Maud»-ekspedisjonen.

[k19](#). begge huser var mine] Amundsens eiendommer «Uranienborg» og «Rødsten» på Svartskog hadde blitt kjøpt ut av konkursboet av forretningsmannen Don Pedro Christophersen (1845–1930) og den norsk-amerikanske diplomaten Fredrik Herman Gade (1871–1943). Disse to var nære venner av Amundsen og hadde også bidratt med økonomisk støtte til flere av hans ekspedisjoner.

[k20](#). et fra telegrafbestyreren] Trolig var det fra Brynjulv Fauske (1896–1974), telegrafbestyrer ved Svalbard Radio beliggende ved Grønfjorden, lenger sør på Spitsbergen enn Ny-Ålesund. De fleste telegrammer til og fra luftskipet «Norge» gikk via denne stasjonen. Kilde: *Norges Handels-Kalender* 1926–1927.

[k21](#). Gottwaldt] Birger Lund Gottwald (1880–1968)

[k22](#). $10^t 10^m$] Presis angivelse av posisjon etter grad: 10 timer 10 minutter.

[k23](#). vår gamle bredde fra ifjor] 21. mai 1925 lettet Amundsen og 5 andre menn fra Ny-Ålesund med to Dornier-Wal flyvebåter, N24 og N25, med mål Nordpolen. Etter 8 timer nødlandet de på isen, på $87^{\circ}43'$. Etter 3 ukers intens arbeid klarte de å få N25 på vingene og returnerte i god behold til Svalbard.

[k24](#). N] nord

[k25](#). Herman] Fredrik Herman Gade (1871–1943)

[k26](#). fmd] formiddag

[k27](#). obs] observasjoner

[k28](#). Såver] sørover

- [k29](#). Gr.tid] Greenwich Mean Time, GMT, ble innført som referansetid for tidssoner over hele verden i 1884, basert på gjennomsnittlig soltid ved nullmeridianen ved observatoriet Greenwich i London. Tidssonen ligger 1 time etter Kings Bay tid.
- [k30](#). Barrow] Point Barrow eller Point Nuvuk er et av de nordligste punktene på det nordamerikanske kontinentet, beliggende i Alaska, USA.
- [k31](#). bestik] Bestikkregning er en klassisk metode for å beregne en stedsposisjon.
- [k32](#). Riiser] Hjalmar Riiser-Larsen (1890–1965), flyver. Han var en av ekspedisjonens navigatører og førere.
- [k33](#). Barrowtid] Barrowtid ligger 10 timer etter Kings Bay tid, og 9 timer etter Greenwich Mean Time, GMT. Felles tidssone for Alaska ble fastsatt av den amerikanske kongressen i 1918.
- [k34](#). Wainwright] Tettsted på nordvestkysten av Alaska, grunnlagt i 1904. Også kjent som Ulguniq eller Kuuk.
- [k35](#). Maudheim] Et hus Amundsen fikk bygget på slutten av 1922 i Wainwright. Huset ble brukt som base for ham og flyveren Oskar Omdal (1895–1927) i 1922–23 under deres mislykkede flyveforsøk mot nord med et Junkers-fly.
- [k36](#). Kjølén] Luftskipets kjøle er langs bunnen av selve luftskipets konstruksjon, altså utenfor gondolen. Her var det rigget til noen enkle soveplasser.
- [k37](#). Eover] østover
- [k38](#). Kevalina] Tettsted beliggende på en landskripe langs nordvestkysten av Alaska. Også kjent som Kivaliniq.
- [k39](#). sat kursen for Nome] Luftskipet «Norge» landet ved den lille byen Teller, ca. 110 km nord for Nome kl. 8 om morgenen GMT fredag 14. mai. Siste del av ferden er beskrevet av meteorologen Finn Malmgren (1895–1928) i Amundsen og Ellsworth 1926, 232ff.

Roald Amundsens *Dagbok fra luftskipet «Norge» i 1926* er lastet ned gratis fra e-bokportalen Bokselskap. Lesetekst og flere nedlastningsmuligheter m.m. er gratis tilgjengelig på bokselskap.no